

Asia: TEM/158/00.04.01/2018

## **Raporttiluonnos jakamistalouteen liittyvien kysymysten vaihtoehtoisista ratkaisutavoista**

### **1. - 3. luvut (Toimeksianto, Säädosympäristö, Disruptio)**

**Tähän voitte kommentoida lukuja 1.-3.**

Helsingin kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua raporttiluonnoksesta jakamistalouteen liittyvien kysymysten vaihtoehtoisista ratkaisutavoista. Kaupunki toteaa, että raportissa on nostettu hyvin esiin jakamistalouden aiheuttamat ongelmat työelämään ja majoitustoimintaan. On kuitenkin paljon muitakin toimintoja, joissa jakamistalous muuttaa totuttuja toimintamalleja ja voi aiheuttaa hyötyjen lisäksi myös suuria ennakoimattomia haittoja. Yleisesti ottaen jakamistalouden tuomia muutoksia tulee ottaa käyttöön vähitellen ja kokeillen. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan suuret ennakoimattomat disruptiot voivat haitata kaupunkien kilpailukykyä ja toimivuutta merkittävästi.

### **4. Työ jakamis- ja alustataloudessa**

**Tähän voitte kommentoida lukua 4.**

-

**Mitä seuraavista vaihtoehtoista pidätte parhaana alustatalouden piirissä työtä tekevän oikeudellisen aseman selkiyttämiseksi?**

-

**Perustelut ja mahdolliset kommentit**

-

### **5. Kilpailuoikeiden soveltaminen itsensätyöllistäjiin**

**Tähän voitte kommentoida lukua 5.**

Raportin viidennessä luvussa käsitellään kilpailuoikeuden soveltamista itsensätyöllistäjiin ja todetaan heidän ongelmallinen asemansa. Kilpailulain soveltamisalaa voidaan joutua arvioimaan esimerkiksi silloin, kun halutaan sopia itsensätyöllistäjien perimistä vähimmäishinnoista. Kilpailuoikeuden

soveltaminen itsensätyöllistäjiin ratkeaa pääsääntöisesti yritys/työntekijä erottelun perusteella. Tämän jaottelun rinnalle on luotu erillinen käsite ”näennäisesti itsenäiset ammatinharjoittajat”, jotka jäävät kilpailuoikeuden soveltamisen ulkopuolelle silloin, kun heidän asemansa rinnastuu työntekijöihin. Tämän käsitteen konkreettisen soveltamisen todetaan kuitenkin olevan hankalaa, koska itsensätyöllistäjän asema voi muuttua asiakkaiden määrän ja toimeksiantojen muuttuessa.

Tehokkaan toiminnan näkökulmasta itsensätyöllistäminen on erityisen hyvä vaihtoehto silloin, kun itsensätyöllistäjällä on sellaista erityistä osaamista, joka ei yhdellä työnantajalla riitä kokoaikaiseksi työksi. Toimeksiantoja yhdistämällä itsensätyöllistäjä voi osaamisellaan luoda kokoaikaisen toimeentulon. Itsensä työllistäminen on näin realistinen vaihtoehto esimerkiksi työttömyydelle ja mahdollisuus itsensätyöllistäjälle yhteiskunnan tukiriippuvuudesta pois pääsemiseksi. Raportissa esille nostettu itsensätyöllistäjän epämääräinen asema suhteessa kilpailuoikeuden soveltamiseen ei saisi missään tilanteessa olla työllistymisen esteenä. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan tarvitaan siis riittävän joustavat raamit, jotka mahdollistavat itsensä työllistämisen turvaten samalla itsensätyöllistäjän aseman. Alueellisen elinvoiman näkökulmasta olisi erittäin tärkeää hyödyntää raportissakin esiin nostettu jakamistalouden erittäin suuri kasvupotentiaali.

## 6. Jakamistalous ja työsuojelu

**Tähän voitte kommentoida lukua 6.**

Helsingin kaupunki toteaa alusta- ja jakamistaloudessa työskentelevien työoikeudelliseen asemaan liittyen, että alustojen näkökulmasta kyse on pääosin yrittäjien itsensä työllistämisestä omin työehdoin pois lukien ostetut kokeilut. Niissä on tärkeää sopia lähtökohtaisesti itsenäisestä työstä tai ostopalvelusta/alihankinnasta siten, että sopimusvaiheessa määritetään tarkasti, kuinka työn ja mahdollisten ongelmatilanteiden vastuunjako toteutetaan. Tämä korostuu varsinkin silloin, kun alustalla on selkeästi määriteltävä omistajuus. Vakuutuksissa tällä voi olla merkitystä jakamistalouden ja alustatoiminnan monipuolistuessa.

**Mitä seuraavista vaihtoehtoista pidätte parhaana työterveyden ja työturvallisuuden edistämiseksi jakamistaloudessa?**

-

**Perustelut ja mahdolliset kommentit**

-

## 7. Jakamistalouden palveluiden verotus

**Tähän voitte kommentoida lukua 7.**

-

## 8. Lyhytaikainen majoitustoiminta

## Tähän voitte kommentoida lukua 8.

Raporttiluonnoksessa on tunnistettu keskeisimmät asuinhuoneistossa tapahtuvan lyhytaikaisen majoitustoiminnan aiheuttamat haitat. Kaupungin kannalta on tärkeää, että asunnot pysyvät pääasiassa asumiskäytössä. Varsinaisilta asuntomarkkinoilta poistuvat asunnot nostavat jo nykyisellään korkeita asumisen kustannuksia, sekä tuottavat haasteita asumista ja kaupunkilaisia palvelevan yksityisen ja julkisen palveluverkon suunnitteluun ja toimintaan. Asuinalueiden elinvoimaisuuden kannalta on olennaista, että ne pysyvät asuttuina kaikkina vuodenaikoina. Liiallinen asukkaiden vaihtuvuus haittaa asukkaiden sosiaalisten verkostojen sekä aktiivisen ja vastuullisen kaupunkilaisuuden kehittymistä alueilla. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan jatkossa tulisi erityisesti huomioida lainsäädännön ajantasaisuudessa alustatalouden tuomat haasteet tavanomaiselle asumiselle.

Toisaalta Airbnb-tyyppinen majoitus tuo merkittävää lisäkapasiteettia Helsinkiin. Arvioiden mukaan noin viidesosa kapasiteetista tulee Airbnb:n kautta. Ruuhkasesonkeina tämä on merkittävä ja joustava ”venttiili” ruuhkien tasaamiseksi. Airbnb-tyyppinen majoitus tuo monipuolisuutta (majoitusmuotoja ja hintaluokkia) Helsingin majoituskapasiteettiin ja on näin ollen positiivinen asia matkailijan näkökulmasta. Kuten raportissa todetaan, hotellyritysten näkökulmasta Airbnb-tyyppinen majoitustoiminta on useimmiten epäreilua kilpailua, sillä sitä ei koske samanlainen sääntely. Julkisen tahon tulisi varmistaa, että kilpailutilanne on reilu. Kaupungin tehtävä on tarjota toimiva alusta erilaisten liiketoimintamuotojen menestykselle – nyt tähän ei päästä.

Raportissa on esitetty erilaisia ratkaisuja lyhytaikaisen majoitustoiminnan sääntelemiseen. On hyvä, että tässä vaiheessa, kun lyhytaikainen majoitustoiminta on Suomessa vielä melko maltillisella tasolla, pohditaan toiminnan taloudellisia ja juridisia näkökulmia. Lainsäädännön epäselvyys on ongelma ja jättää ratkaisut liiaksi yksittäisten toimijoiden harkinnan varaan. Lisäksi se vaikeuttaa startup-yritysten syntymistä ja toimintaa. Suomi ja Helsinki menettävät jatkuvasti liiketoimintamahdollisuuksia lainsäädännön epäselvyyden vuoksi.

## Mitä seuraavista vaihtoehtoista pidätte parhaana lyhytaikaisen majoitustoiminnan sääntelemiseksi?

-

## Perustelut ja mahdolliset kommentit

-

## Muut mahdolliset kommenttinne raporttiluonnoksesta

### Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Helsingin kaupunki toteaa, että raportissa on nostettu hyvin esiin jakamistalouden aiheuttamat ongelmat työelämään ja majoitustoimintaan. On kuitenkin paljon muitakin toimintoja, joissa jakamistalous muuttaa totuttuja toimintamalleja ja voi aiheuttaa hyötyjen lisäksi myös suuria ennakoimattomia haittoja.

Toimivan kaupungin avaintekijöitä ovat liikenteen toimivuus ja maankäytön sekä tilankäytön tehokkuus. Tätä on hoidettu perinteisesti kaavoituksella ja maksuilla sekä rajoituksilla. Esimerkiksi liikenteen ruuhkautumista on kontrolloitu hinnoittelemalla julkinen liikenne houkuttelevaksi tai maankäyttöä pidetty monimuotoisena kaavoituksella sekä kulttuuritoimintaa suosittu huokeilla tilamaksuilla. Jakamistalous muuttaa näitä malleja. Uudet liikennepalvelut ja säätelemätön maankäyttö voivat johtaa ruuhkautumiseen, roskaantumisongelmiin, päästöihin, luonnonympäristön kulumiseen, kilpailun vääristymiin ja jopa palvelutarjonnan heikkenemiseen.

Tätä raporttia tulisikin laajentaa liikenteen ja maankäytön ongelmatarkasteluun. Samalla tulisi antaa kaupungeille, joissa sujuva liikenne ja toimiva maankäyttö ovat avaintoimintoja, valtuudet asettaa tarvittaessa omia määräyksiä ja rajoituksiaan jakamistaloudelle, jotta julkisen liikenteen kulkumuoto-osuus pystytään säilyttämään, haitallisia ympäristövaikutuksia minimoimaan ja maankäytön tehokkuus ja monimuotoisuus säilyttämään. Lisäksi esimerkkinä jakamistalouden sovellusalueesta, jota raporttiluonnoksessa ei mainita, on energijärjestelmien yhteiskäyttö. Kattotiloja voidaan hyödyntää yhteisesti aurinkopaneelien avulla energiatehokkuuden parantamiseksi ja päästöjen vähentämiseksi.

Raportissa todetaan, että sääntelyn tulisi olla kilpailupoliittisessa mielessä mahdollistavaa huomioiden kuitenkin muutkin esimerkiksi työntekijän asemaan liittyvät tavoitteet. Jakamistalous on osa alustatalouden kokonaisuutta ja julkinen sektori, mukaan lukien kaupungit, voi omalta osaltaan luoda edellytyksiä uusille jakamis- ja alustatalouden ratkaisuille esimerkiksi dataa avaamalla.

Lisäksi kaupungilla on keskusteltu paljon esimerkiksi kaupungin kaluston jakamisesta kaupunkilaisten käyttöön iltaisin ja viikonloppuisin, kun kalusto ei ole kaupungin henkilöstön työkäytössä, vaan seisoo käyttämättömänä. Tässä esiintyy verotuksellisia haasteita. Kaupunki toivoo, ettei verotus toimisi esteenä jakamistalouden laajenemiselle. On ilmastonmuutoksen hillinnän ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kannalta välttämätöntä, että nykyisestä talousmallista siirrytään uuteen talousmalliin, jossa huolehditaan resurssien riittävydestä jakamalla niitä tehokkaammin.

Lisäksi kaupunki toteaa, että lausuntopyyntö olisi voitu lähettää kattavammalle joukolle lausujia.

Komulainen Veera  
Helsingin kaupunki, Kaupunginkanslia - Elinkeino-osasto